

Hội thảo Quản trị nhà nước và phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam trước năm 1945

Ngày 30/6/2020, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) đã tổ chức Hội thảo với chủ đề “Quản trị nhà nước và phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam trước năm 1945”. Hội thảo nằm trong khuôn khổ Chương trình đào tạo (CTĐT) Thạc sĩ Quản trị nhà nước và phòng, chống tham nhũng do Đại sứ quán Ailen tài trợ.

Toàn cảnh Hội thảo

Hội thảo được tiếp đón nhiều chuyên gia, nhà khoa học, nhà nghiên cứu đến từ các trường, các đơn vị trên địa bàn Hà Nội tới tham dự. Về phía Khoa Luật có PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh – Chủ nhiệm Khoa, PGS.TS. Vũ Công Giao – Chủ nhiệm Bộ môn Luật Hiến pháp – Luật Hành chính, PGS.TS. Đặng Minh Tuấn – Phó Chủ nhiệm Bộ môn Luật Hiến pháp – Luật Hành chính, PGS.TS. Nguyễn Hoàng Anh – Chủ nhiệm Bộ môn LL&LSNN&PL, PGS.TS. Nguyễn Minh Tuấn – Phó Chủ nhiệm Bộ môn LL&LSNN&PL, TS. Mai Văn Thắng – Trưởng phòng QLKH&HTPT. Hội thảo diễn ra làm 2 phiên do GS.TS. Hoàng Thị Kim Quế và GS.TS. Phạm Hồng Thái đồng chủ trì.

PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh phát biểu mở đầu Hội thảo

Phát biểu mở đầu Hội thảo, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh đã gửi lời cảm ơn sự ủng hộ, tài trợ của Đại sứ quán Ailen trong việc triển khai các hoạt động trong khuôn khổ CTĐT Thạc sĩ Quản trị nhà nước , phòng chống tham nhũng - CTĐT đầu tiên triển khai tại Việt Nam. Hội thảo hôm nay là diễn đàn các nhà khoa học cùng trao đổi kinh nghiệm của tiền nhân trong lịch sử về quản trị nhà nước, quản trị quốc gia; những kinh nghiệm về phòng, chống tham nhũng trong giai đoạn trước 1945. PGS hi vọng qua Hội thảo này sẽ gợi mở được các bài học kinh nghiệm trong quản trị phòng, chống tham nhũng từ các tiền nhân nhằm thực thi tốt nhất luật phòng chống tham nhũng vừa được thông qua. PGS cho biết Hội thảo đã nhận được gần 20 bài tham luận và hi vọng các tham luận của Hội thảo sẽ được biên tập thành kỷ yếu để củng cố thêm nguồn học liệu, nguồn tham khảo cho các nhà khoa học, nhà nghiên cứu, học viên.

Tại Hội thảo đã tập trung lắng nghe các tham luận với nội dung xoay quanh quản trị nhà nước ở Việt Nam trước năm 1945, việc tuyển chọn và sử dụng quan lại thời phong kiến ở Việt Nam; Hệ thống giám sát quyền lực trong nhà nước Việt Nam trong giai đoạn trước 1945; Phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam trước năm 1945 với 08 tham luận.

GS.TS. Hoàng Thị Kim Quế trình bày tham luận tại Hội thảo

Mở đầu Hội thảo là tham luận của GS.TS. Hoàng Thị Kim Quế về quản trị nhà nước và phòng, chống tham nhũng dưới triều vua Lê Thánh Tông từ tư tưởng, chính sách đến thiết kế vận hành. GS cho rằng mỗi một mô hình quản trị nhà nước, phòng, chống tham nhũng luôn có những đặc trưng riêng và vai trò, giá trị xã hội tại những không gian, thời gian nhất định. Mô hình quản trị nhà nước, phòng, chống tham nhũng dưới triều vua Lê Thánh Tông đã có nhiều tiến bộ, nhân văn, vai trò to lớn đối với xã hội Đại Việt và để lại nhiều kinh nghiệm quý báu, hữu ích để kế thừa, tham khảo trong xã hội hiện đại. Dưới triều vua Lê Thánh Tông chủ thuyết về quan chế (chế độ quan lại) không chỉ là quy định pháp lý riêng lẻ mà được xây dựng vận hành dựa trên các quan điểm, nguyên tắc, chính trị, đạo đức, pháp lý nhất định gồm: chế độ đào tạo, tuyển chọn, sử dụng, quản lý, kiểm tra, giám sát, sát hạch, chế độ trách nhiệm chính trị, trách nhiệm đạo đức, chế độ đãi ngộ, xử phạt và khen thưởng.

PGS.TS. Bùi Xuân Đức trình bày tham luận tại Hội thảo

Cùng thảo luận về quản trị nhà nước, chống đặc quyền, tham nhũng trong cải cách bộ máy nhà nước dưới triều vua Lê Thanh Tông, PGS.TS. Bùi Xuân Đức cho rằng cải cách bộ máy nhà nước thời vua Lê Thanh Tông có mục đích làm cho bộ máy nhà nước trở nên tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, phù hợp với điều kiện đất nước, đáp ứng yêu cầu quản lý mới ở cả ba khía cạnh tổ chức bộ máy, con người và thể chế.

Tham luận về luật Hồi ty triều Nguyễn do PGS.TS. Nguyễn Minh Tuấn và sinh viên Trần Tuấn Kiệt cho rằng luật này được xây dựng và áp dụng nhằm ngăn chặn những tình huống “gia đình trị”. Các quy định hồi ty dưới triều Nguyễn được sử dụng như một biện pháp thực sự hiệu quả để làm trong sạch đội ngũ quan lại ngăn chặn tham nhũng và sự cát cứ quyền lực. Tham luận của PGS Tuấn bước đầu nghiên cứu các giá trị nội tại của các quy định hồi ty triều Nguyễn, đồng thời đánh giá tiềm năng áp dụng theo nhu cầu hiện tại, tính đến thực tế Việt Nam cũng đã có nhiều công cụ pháp lý và công cụ chính trị khác để phòng, chống tham nhũng. Đây đã từng là một công cụ đặc lực của các triều đại quân chủ Việt Nam trong phòng, chống tham nhũng.

Tham luận của TS. Trương Vĩnh Khang đã hệ thống hóa tổ chức và hoạt động giám sát của bộ máy quản lý nhà nước phong kiến Việt Nam qua các triều đại thời kỳ độc lập tự chủ ở Việt Nam từ năm 1010 đến 1883. Nội dung bài tham luận trình bày về cơ chế giám sát bên trong của hệ thống bộ máy nhà nước thời phong kiến thông qua hệ thống các cơ quan chuyên môn ở trung ương, cơ quan hành chính ở địa phương và giám sát đặc biệt.

Các tham luận tại Hội thảo đã được sự quan tâm của tất cả các chuyên gia, nhà khoa học tới tham dự. Thảo luận quanh nội dung mà Hội thảo đề cập đến. GS.TSKH. Đào Trí Úc cho rằng ở đâu có quyền lực ở đó có sự tha hóa. GS cho rằng không nên khái niệm hóa tham nhũng lớn hay nhỏ bởi khi bán quyền lực của mình để vụ lợi là đã tham nhũng. Ngoài ra, GS cũng cho rằng khi nghiên cứu kinh nghiệm lịch sử thì phải đặt trong bối cảnh lịch sử cụ thể.

Kết luận tại Hội thảo, GS.TS. Phạm Hồng Thái cho rằng trong lịch sử chúng ta có thể gọi các giải pháp, cơ chế là thuật cai trị nhưng chưa thể đạt được quản trị nhà nước. Vì vậy mọi sự nghiên cứu, tham khảo nhằm chắt lọc những tinh hoa, hữu ích để vận dụng phù hợp, GS đánh giá cao các tham luận, ý kiến thảo luận tại Hội thảo này và hi vọng đây sẽ là điểm tựa để giúp các nhà khoa học gợi mở những đáp số, những nghiên cứu trong thời gian tới.